

těžký žalář mezi 10 a 20 roky. Měl-li zločin v zápětí smrt poškozené, je trestem doživotní těžký žalář (§ 126 tr. z.).

Stejně předpisy obsahuje voj. tr. z. (§§ 404—406) a tr. z. pro Bosnu a Hercegovinu (§§ 200—202).

III. Osnova nového trestního zákona.

Dle osnovy (§ 197) trestá se pro zločin násilného smilstva káznicí od 1 do 15 roků neb vězením od 1 do 5 roků, kdo donucuje násilím nebo vyhrožováním přítomným nebezpečím pro tělo neb život osobu ženskou ku snášení mimořádného souložení neb kdo zneužije osoby ženské k mimomanželskému souložení, když ji byl za tím účelem uvedl do stavu bezbrannosti nebo bezvědomí. Bylo-li násilné smilstvo spácháno na osobě ženské, která se svým tělem provozuje smilnou živnost, je trestem vězení od 1 do 5 roků. Bylo-li činem způsobeno těžké poškození na těle nebo smrt poškozené, je trestem káznice do 20 roků. Jako zvláštní přečin neb však co násilné smilstvo tresce se káznicí od 1 do 5 let nebo vězením od 6 měsíců do 5 let, když někdo zneužije osoby ženské, jež se nalézá ve stavu bezbrannosti nebo bezvědomí, nebo která nedosáhla ještě 14. roku věku svého, k mimořádnému souložení (§ 195).

Smlouva advitalitní jest smlouva, kterou jeden manžel druhému pro případ, že by ho tento přežil, uděluje na čas jeho života právo pozůstalosti jeho požívati (ad dies vitae). Toto právo upravuje zákon následujícím způsobem:

1. Právo advitalitní vztahuje se toliko na jmění, s nímž může manžel na případ smrti volně nakládati, tedy toliko na jmění, jež po odečtení povinných dílů zbývá.

2. Smlouva advitalitní nemůže manžela zbaviti ani obmezovati ve volném nakládání s jeho jměním dispozicemi mezi živými (§ 1255 o. o. z.).

3. Vstoupí-li na živě pozůstalý manžel opět v manželství nebo chce-li požívání ze smlouvy advitalitní mu příslušející odstoupiti někomu jinému, mohou děti zesnulého manžela žádati, aby jim toto požívání za přiměřenou roční náhradu bylo přenecháno (§ 1257 o. o. z.). Výši této náhrady určí v případě sporu soudce, slyšev eventuelně dobrozdání znalců.

4. Manžel, který činí nárok na požívání dle smlouvy advitalitní, nemůže kromě toho žádati ještě zákonného dědického podílu (§§ 757—759 o. o. z.). Tento předpis platil již před vydáním občanského zákona; neboť již dv. d. ze dne 21. července 1806 č. 775 sb. z. s. ustanovoval, že manžel, jemuž požívání celého jmění manžela bez posledního pořízení zemřelého bylo uděleno, nemá práva žádati čtvrtiny pozůstalosti dle zákona jemu příslušející.

5. Právo advitalitní nabývá povahy práva věcného, bylo-li manželu uděleno požívání nemovitosti a bylo-li též ve veřejných knihách zapsáno; v tomto případě jest manžel smlouvou advitalitní v nakládání s onou nemovitostí potud vázán, že manžel oprávněný nemůže v právu požívání dle smlouvy jemu vyhrazeném býti zkrácen (§ 1256 o. o. z.).

6. Smlouva advitalitní náleží mezi smlouvy dědické a vztahují se na ni tudíž ustanovení o dědických smlouvách, zejména sluší šetřiti při ní formálností písemného testamentu (§ 1249 o. o. z.), dále platí pro smlouvu advitalitní všeobecné zásady o uzavírání smluv (§ 1251 o. o. z.), jistá obmezení ohledně nezletilců (§ 1250 o. o. z.), právo zříditi vedle smlouvy advitalitní též písemný testament (§ 1253 o. o. z.), právo nepominutelného

dědice odporovati advitalitní smlouvě pro porušení povinného podílu (§ 1254 o. o. z.).

Pokud se týče práva poplatkového, podléhají smlouvy advitalitní poplatku 50 kr. z každého archu. Požívání samo podrobuje se poplatku teprve při skutečném nápadu dědictví dle zásad poplatkového práva o převodu majetku v případě smrti.

Smlouva antichretická (pactum antichreticum) je vedlejší úmluva, kterou se zřizuje věřiteli požívání zastavené věci. Tato úmluva je právně neúčinnou (§ 1372 o. o. z.). Dle řím. práva spočívalo »pactum antichreticum« v tom, že bylo zástavnímu věřiteli pro jeho zápůjčku dovoleno místo úroků vybíratí plody věci zastavené, kterážto smlouva mohla býti platně uzavřena. Tato úmluva byla též před zavedením o. o. z. s tím obmezením dovolena, že povoleným požíváním zástavy nesměly býti překročeny zákonné úroky; pokud se tak stalo, byla smlouva lichvou (§ 9 pat. ze dne 2. prosince 1803). Dle §§ 1372 a 1159 o. o. z. je tudíž:

1. užívání, ne však též požívání zástavy dovoleno, svolí-li k tomu zástavce; spočívá v povaze zástavy, že se zřizuje za tím účelem, by věřitel z věci zastavené byl uspokojen, kdyby závazek v čas nebyl splněn (§ 447 o. o. z.). Tento účel byl by však ohrožen, kdyby bylo věřiteli dovoleno bezvýminečné užívání, tudíž bez vůle nebo proti vůli zástavce.

2. Užívání zástavy, dlužníkem povolené, smí se dítí způsobem dlužníkovi neškodným a to z dvojího důvodu, jednak proto, že zástavní věřitel toho musí dbáti, by byla zástava zachována, ježto mu byla jen svěřena a na dále jako před tím zůstává vlastnictvím dlužníkovým a dále též proto, ježto by to odporovalo pojmu a účelu práva zástavního, kdyby jeho integrita byla porušena užíváním.

3. Bylo-li uzavřeno pactum antichreticum a bylo-li prohlášeno neplatným, může žádati zástavce za obnovení (vrácení) zástavy, aniž by věřitel měl nároku na náhradu nákladů správních (rozh. ze dne 12. listopadu 1878 n. 9757). Bylo-li s věřitelem umluveno, že tento místo úroků může počítky bráti z nemovitosti dlužníkovy, je to rovněž pactum antichreticum, žežto užívání nemovitosti je užíváním věci zastavené a dlužno tudíž úmluvu jtkovou, která uzavřena byla pod rouškou smlouvy pachtovní, posouditi dle její pravé povahy (rozh. ze dne 29. prosince 1858 č. 14740).

Smlouva dědická.

I. Pojem.

Dědickou smlouvou rozuměti sluší dle obč. z. (§ 1249) smlouvu mezi manžely uzavřenou, kterou budoucí pozůstalost nebo poměrná její část se slibuje a slib ten se přijímá; dle Hartmanna a Ungra záleží však dědická smlouva v tom, že dědic testamentem se povolává, testator však zároveň smlouvou se zavazuje testamentu toho neodvolati (§§ 1249 a 1254 o. o. z.).

II. Forma.

Dědická smlouva státi se musí písemně za šetření všech náležitostí písemné závěti (§ 1249 o. o. z.); jest tedy při posuzování otázky, zda dědická smlouva jest platná, přihlížeti k předpisům §§ 578 a násl. o. o. z. (viz čl. Pořízení poslední). Dědickou smlouvou však nelze uzavřítí ve formě privilegovaného testamentu. Dekret dv. komory ze dne 8. března 1818 nařizuje výslovně, že výhod testamentů vojenských § 600 o. o. z. při dědické smlouvě užití nelze. Nálezem nejv. soudu ze dne 2. června 1885